

לידות שקטות בישראל בשנים 2019-2024

מסמך זה נכתב לבקשת חברת הכנסת שרון השכל ובו התבקשנו לעדכן שני מסמכים שכתב מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא לידות שקטות (להלן: לידות מת) בישראל בשנת 2022. במסמך [ממאי 2022](#) ובמסמך [מנובמבר 2022](#) הציג מרכז המחקר והמידע של הכנסת את נתוני משרד הבריאות, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (להלן: הלמ"ס) והמוסד לביטוח לאומי על מספרן של לידות המת בישראל ובמסמך הנוכחי התבקשנו להציג נתונים מעודכנים לשנים 2019-2024.

1. מבוא

בחוזר משרד הבריאות לעניין טיפול בנפלים, [עוברים מתים, תינוקות רכים ובחלקי גוף אדם](#), מה-23 ביוני 2014, מוגדר עובר מת: "ולד שנפטר ברחם לאחר תום של 20 שבועות הריון (דהיינו, 22 שבועות מתאריך הווסת האחרון), או שנפטר ברחם קודם שמלאו 20 שבועות הריון אך משקלו 500 גרם ומעלה". מחוזר משרד הבריאות לעניין [הטיפול במצבי אבדן הריון](#) שהועבר אל מנהלי בתי החולים ואל מנהלי האגפים הרפואיים בקופות החולים אפשר ללמוד כי אבדן הריון אחרי שבוע 22 או במשקל עובר הגבוה מ-500 גרם מחייב את בתי החולים במסירת הודעה למשרד הבריאות על לידת עובר מת.¹ אבדן הריון בשלב זה אף הוגדר בחוק כלידה, המוגדרת בסעיף 39 לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], התשנ"ה-1995 "לידת ולד חי או לידה אחרי עשרים ושניים שבועות של הריון". יולדת שילדה לאחר השבוע ה-22 להריון ולד מת או שהילד נפטר לאחר הלידה, זכאית למענק אשפוז, למענק לידה לדמי לידה על-פי הכללים הקבועים בחוק.

כפי שצוין במסמך מרכז המחקר והמידע של הכנסת בנושא [לידות שקטות בישראל](#), שנכתב במאי 2022, הבסיס לנתוני משרד הבריאות והלמ"ס על מספרן של לידות מת הוא טופסי הודעה [על לידת עובר מת](#), שבתי החולים נדרשים למלא על כל לידת מת. אולם, כפי שעלה מהמסמך, בעוד שבידי משרד הבריאות היו נתונים לשנים 2017 עד מרץ 2021, בידי הלמ"ס היו נתונים לשנים 2017-2019 בלבד. יתרה מכך, מהצלבה שערכנו בין נתוני משרד הבריאות

¹ משרד הבריאות, חוזר 1/2019, [הטיפול במצבי אבדן הריון](#), 20 בינואר 2019.

לשנים 2017-2019 לנתוני הלמ"ס לאותן שנים נמצא כי על אף ששני מאגרי הנתונים מבוססים על טופסי ההודעה על לידת עובר מת המתקבלים מבתי החולים, היו ביניהם פערים ניכרים.² עוד נמצא כי נתוני שני הגורמים אינם מלאים ושניהם דיווחו כי עליהם להשלים מספר לא מבוטל של הודעות.³ שני הגורמים מסרו אז למרכז המחקר והמידע של הכנסת כי הם משלימים את טופסי ההודעה החסרים זה מזה.⁴

לאחר הגשת המסמך האמור ביקשנו לבחון האם ישנם גורמים נוספים שיש בידיהם נתונים שיוכלו לסייע בהערכת מספרן של לידות המת שאירעו בישראל בשנת 2019, שהיא השנה העדכנית ביותר שעליה היו בידינו נתונים הן ממשרד הבריאות והן מהלמ"ס ולשם כך פנינו לשני גורמים: המשרד לשירותי דת והמוסד לביטוח לאומי. במסמך שפורסם בספטמבר 2022 מצאנו כי למשרד לשירותי דת לא היה מאגר מידע המרכז פרטים על נפטרים. המוסד לביטוח לאומי, המחזיק בנתונים על מספר לידות מת המועברים אליו באופן ישיר מבתי החולים לצורך תשלום מענקי הלידה, מסר לנו כי בשנת 2019 שולמו על-ידו בגין לידות מת 1,566 מענקי לידה. מספר זה היה גבוה יותר ממספר לידות המת שנמסר לנו על-ידי משרד הבריאות (1,376) ומהלמ"ס (1,211) לגבי אותה שנה.⁵

בהמשך לשני המסמכים הקודמים, לצורך כתיבת המסמך הנוכחי פנינו שוב למשרד הבריאות, ללמ"ס ולמוסד לביטוח לאומי וביקשנו לקבל נתונים עדכניים על מספר לידות המת בשנים 2019-2024. להלן יוצגו נתוני הגורמים השונים.

2. נתוני משרד הבריאות

במענה על פנייתנו למשרד הבריאות הועברו לידינו נתונים על מספרן של לידות המת שאירעו בשנים 2019-2022 בלבד, ומקורם במערכת מחשוב חדשה (במב"י) שנכנסה לשימוש משרד הבריאות בשנת 2024.⁶ באשר לבקשתנו לקבל נתונים על מספר לידות המת בשנים 2024-2023 הסבירו במשרד הבריאות כי לא ניתן למסור את המידע כיוון ש"הדיווחים של לידות עובר מת מגיעים אלינו באיחור רב – אנו כעת מקלידים את המידע של 2022."⁷ להלן נתוני משרד הבריאות על מספרן של לידות מת בשנים 2019-2022.

² בעוד שלפי נתוני משרד הבריאות מספר לידות המת בשנים 2017-2019 היה 4,362 לידות בסך הכל, לפי נתוני הלמ"ס מספרן היה נמוך ב-468 והיה 3,894 לידות. פלורה קוק דבידוביץ', לידות שקטות בישראל, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 11 במאי 2022.

³ בשנת 2019 היו חסרות ללמ"ס כ-200 הודעות על לידת מת ולמשרד הבריאות היו חסרות 70 הודעות על לידת מת. פלורה קוק דבידוביץ', לידות שקטות בישראל-נתונים נוספים, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 14 בנובמבר 2022.

⁴ פלורה קוק דבידוביץ', לידות שקטות בישראל, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 11 במאי 2022.

⁵ פלורה קוק דבידוביץ', לידות שקטות בישראל-נתונים נוספים, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 14 בנובמבר 2022.

⁶ מירי כהן, מנהלת תחום בכיר קשרי ממשלה ותוכניות לאומיות, משרד הבריאות, מכתב, 30 בספטמבר 2024.
⁷ שם.

טבלה 1: נתוני משרד הבריאות על מספר לידות מת, 2019-2022⁸

שנה	מספר לידות מת
2019	1,400
2020	1,538
2021	1,527
2022	1,433

מהטבלה לעיל עולה כי **מספרן של לידות המת בתקופה האמורה נע בין 1,400 בשנת 2019 ל-1,538 בשנת 2020**. נציין, כי בנתונים שמסר לנו משרד הבריאות לקראת המסמך שפורסם במאי 2022 דיווח המשרד כי בשנת 2019 היו בישראל 1,376 לידות מת, וכעת נמסר מהמשרד שבשנה זו היו 1,400 לידות מת. כמו כן, המשרד דיווח אז כי בשנת 2020 היו בישראל 1,375 לידות מת, וכעת הוא דיווח על 1,538 לידות מת. עוד נציין כי במסמך הקודם מסר לנו משרד הבריאות כי לא ידוע לו בוודאות כמה מהטפסים על לידות מת חסרים או אינם מדווחים לו וללמ"ס⁹ וגם כיום משרד הבריאות מציין שהדיווחים על לידות מת מגיעים אליו באיחור והוא עדיין מקליד את נתוני שנת 2022, **מכאן שאין בידנו מידע עד כמה הנתונים שהוצגו בטבלה בכלל, ובאשר לשנת 2022 בפרט, הינם מלאים**.

נזכיר, כי קושי נוסף שהציג בפנינו משרד הבריאות בשנת 2022 התייחס למגבלת המערכת הממוחשבת בזמנו לזהות לידות מעורבות (לידות חי ולידות מת) באופן אמין שהצריך לדבריו בחינת כל מקרה באופן ידני.¹⁰ במענה על שאלתנו למשרד הבריאות בספטמבר 2024 אם המערכת הממוחשבת הנוכחית מאפשרת לקבל דוחות נתונים אמינים יותר השיב משרד הבריאות כי המערכת החדשה (במב"י) נכנסה למשרד הבריאות בשנת 2024 ולדבריו, **"אנו עובדים על מספר קשיים בעניין העברת מידע בחלק מהשנים. אנו מצפים להפיק דוחות אמינים בשנת 2025 ולסגור את הפער בהקלדה של שנתיים"**¹¹ [ההדגשה אינה במקור].

3. נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

בדומה למענה שהעבירה לידנו הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בסוף דצמבר 2021, גם כעת הדגישה בפנינו הלמ"ס את תלותה במשרד הבריאות באשר לנתונים על לידות מת.¹² נזכיר, כי בזמנו מסרה הלמ"ס כי בשל מורכבות תהליך העברת המידע באמצעות טופסי לידות המת מבתי החולים יש צורך בהשלמות טופסי ההודעה על לידות מת ממשרד הבריאות, מה שלדברי

⁸ שם; ג'ניס וסר, חוקרת בכירה (אם וילד), משרד הבריאות, דוא"ל, 28 באוקטובר 2024.

⁹ פלורה קוך דבידוביץ', [לידות שקטות בישראל](#), מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 11 במאי 2022.

¹⁰ שם.

¹¹ מירי כהן, מנהלת תחום בכיר קשרי ממשלה ותוכניות לאומיות, משרד הבריאות, מכתב, 30 בספטמבר 2024.

¹² נעמה רותם, ראש תחום בריאות ותנועה טבעית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, דוא"ל, 30 בספטמבר 2024.

הלמ"ס אורך זמן לא מבוטל.¹³ ממענה הלמ"ס על פנייתנו בספטמבר 2024 עולה כי גם כיום, כמעט שלוש שנים מאוחר יותר, אין בידי הלמ"ס יכולת להציג נתונים עדכניים על מספר לידות המת בישראל והנתונים המלאים שבידיהם עד לשנת 2021 (כולל). לדברי הלמ"ס, היא ממתינה להשלמות נתונים ממושרד הבריאות לשנת 2022 ואילך.¹⁴

להלן נתוני הלמ"ס על מספרן של לידות מת במשקל 500 גרם ויותר או אם המשקל לא ידוע משבוע 22 ומעלה בשנים 2019-2021 שמקורם בלוח 2.47 של הלמ"ס לעניין לידות מת במשקל 500 גרם ויותר, לפי תכונות נבחרות אליו הופנינו.

טבלה 2: נתוני הלמ"ס על מספר לידות מת, 2019-2021¹⁵

שנה	מספר לידות מת
2019	1,212
2020	1,283
2021	1,293

מנתוני הלמ"ס עולה כי מספרן של לידות המת בשנים 2019-2021 נע בין 1,212 (2019) ל-1,293 (2021) ונתונים אלה נמוכים מהנתונים שמסר לנו משרד הבריאות והוצגו בטבלה 1. יש לציין כי לפי הכתוב בלוח 2.47, שממנו לקוחים נתוני הלמ"ס, הנתונים אינם כוללים מקרים שבהם גם המשקל וגם שבוע ההיריון לא ידועים ולא ידוע לנו מה עשוי להיות מספרם של מקרים מסוג זה.

4. נתוני המוסד לביטוח לאומי

לפי סעיף 39 לחוק הביטוח הלאומי, יולדת שילדה לאחר השבוע ה-22 להריון ולד מת או שהילד נפטר לאחר הלידה, זכאית למענק אשפוז, למענק לידה לדמי לידה על-פי הכללים הקבועים בחוק.

מינהל המחקר והתכנון של המוסד לביטוח לאומי העביר לידנו נתונים על מספר מענקי הלידה ששולמו בגין סך הלידות ומתוכן בגין לידות מת בכל אחת מהשנים 2019-2023 וכן בין החודשים ינואר-אוגוסט 2024, כאשר לדברי המוסד לביטוח לאומי ייתכן ונתוני אוגוסט אינם מלאים.¹⁶ באשר לבקשתנו להבחין בתוך שנת 2023 בין התקופה שמה-7 באוקטובר עד לסוף אותה שנה, ציינו במוסד לביטוח לאומי כי "מועד הלידה בקובץ שמינהל המחקר מקבל מצוין את מועד הלידה לפי חודש, ולכן אין אפשרות לדעת באוקטובר 2023 מה היה לפני ה-7 באוקטובר ומה ב-

¹³ פלורה קור דבידוביץ', לידות שקטות בישראל, מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 11 במאי 2022.

¹⁴ נעמה רותם, ראש תחום בריאות ותנועה טבעית, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, דוא"ל, 30 בספטמבר 2024.

¹⁵ הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, לוח 2.47: לידות מת במשקל 500 גרם או יותר או אם המשקל לא ידוע – משבוע 22 ומעלה, תכונות נבחרות, 3 ביולי 2024.

¹⁶ נתוני המוסד לביטוח לאומי הועברו על-ידי זהבה זלמן, מנהלת קשרי חוץ, מנהל המחקר והתכנון, המוסד לביטוח לאומי, דוא"ל, 10 באוקטובר 2024.

7 באוקטובר ואילך¹⁷ ועל כן הנתונים שהועברו לידינו מוצגים בהבחנה בין תשעת החודשים הראשונים של שנת 2023 (ינואר-ספטמבר) לבין שלושת החודשים האחרונים של שנה זו (אוקטובר-דצמבר).

להלן נציג את נתוני המוסד לביטוח לאומי שהועברו לידינו על מספרם של המענקים ששולמו בגין לידה ומתוכם על מספרם של מענקי הלידה בגין לידת מת.

טבלה 3: נתוני המוסד לביטוח לאומי על מספר מענקי לידה ועל מספר מענקי הלידה בגין

לידת מת ששולמו, 2019 עד אוגוסט 2024¹⁸

שנה	מספר המענקים בגין לידה	מתוכם מספר מענקי לידה בגין לידת מת	שיעור המענקים בגין לידות מת מסך המענקים בגין לידה	מספר מענקי לידה מת על כל 1,000 מענקי לידה
2019	180,980	1,566	0.86%	8.65
2020	176,754	1,590	0.89%	8.99
2021	184,032	1,636	0.88%	8.88
2022	181,327	1,652	0.91%	9.11
2023	178,151	1,716	0.96%	9.63
ינואר-ספטמבר 2023	132,695	1,282	0.96%	
אוקטובר-דצמבר 2023	45,890	434	0.95%	
ינואר-אוגוסט 2024	112,646	1,105	0.98%	

מנתוני הטבלה לעיל עולה כי בין השנים 2019-2023 ישנה עלייה במספר מענקי הלידה ששולמו בגין לידת מת בשנים 2019-2023 מ-1,566 מענקים בשנת 2019 ל-1,716 מענקים בשנת 2023. עוד עולה מהטבלה כי שיעורם של מענקי לידה בגין לידות מת מכלל מענקי הלידה ששולמו בתקופה האמורה עלה מ-0.86% בשנת 2019 ל-0.96% בשנת 2023. בשמונת החודשים הראשונים של שנת 2024 עמד שיעור זה על 0.98%. נדגיש, כי אין באפשרותנו לקבוע מהי הסיבה לעלייה המתוארת.

5. סיכום

מהנתונים שהוצגו במסמך זה עולים כמה ממצאים:

ראשית, נכון לאוקטובר 2024, הנתונים המעודכנים ביותר שיש בידי הלמ"ס על מספר לידות המת הם לשנת 2021 והנתונים המעודכנים ביותר שיש בידי משרד הבריאות הם לשנת 2022, אם כי לדברי המשרד הוא עדיין מקליד את נתוני שנת 2022, כך שלא ברור עד כמה נתוניו מלאים. רק בידי המוסד לביטוח לאומי יש נתונים מעודכנים לשנת 2023 ולשמונת החודשים הראשונים לשנת 2024. כמו כן, מספר לידות המת שמסר לנו משרד הבריאות לשנת 2019 גבוה ב-24 לידות מהמספר שבו נקב במסמך הקודם, והמספר לשנת

¹⁷ ש.ם.

¹⁸ ש.ם.

2020 גבוה ב-163 לידות מהמספר שבו נקב במסמך הקודם. לעומת זאת, נתוני הלמ"ס והמוסד לביטוח לאומי על שנת 2019 שדווחו לנו במסמכים הקודמים נותרו ללא שינוי.

שנית, גם כיום, לאחר למעלה משנתיים מיום כתיבת המסמכים הקודמים של מרכז המחקר והמידע של הכנסת בהם הצבענו על הפערים הקיימים בין נתוני משרד הבריאות, הלמ"ס והמוסד לביטוח לאומי על מספרן של לידות מת, עדיין קיימים פערים ניכרים ביניהם. אם נצליב את נתוני השנים 2019-2021, שהן השנים שהן למשרד הבריאות והן ללמ"ס יש נתונים לגביהן, נגלה כי בעוד שלפי נתוני משרד הבריאות מספר מקרי לידות המת בשנים 2019-2021 היה בין 1,400 בשנת 2019 ל-1,527 בשנת 2021, לפי הלמ"ס מספר המקרים היה נמוך יותר ונע בין 1,232 ל-1,293 בהתאמה. כלומר, בעוד שלפי נתוני משרד הבריאות מספר לידות המת בשנים 2019-2021 היה 4,465 לידות בסך הכל, לפי נתוני הלמ"ס מספרן היה נמוך ב-677 ועמד על 3,788. לעומת זאת, נתוני המוסד לביטוח לאומי על מספר מענקי הלידה שניתנו בגין לידות מת בשנים האמורות (2019-2021) מצביעים על מספר מקרים גבוה יותר הן ביחס ללמ"ס והן ביחס למשרד הבריאות - 4,792 לידות מת. נתון זה גבוה ב-1,004 מקרים מנתוני הלמ"ס (3,788) וב-327 מנתוני משרד הבריאות (4,465) לאותה התקופה (-2021).

שלישית, נתוני המוסד לביטוח לאומי מצביעים על עלייה במספר הלידות השקטות בין השנים 2019-2023, כך בעוד שבשנת 2019 שילם המוסד לביטוח לאומי 8.6 מענקי לידה בגין לידת מת על כל 1,000 מענקי לידה, בשנת 2023 שילם המוסד לביטוח לאומי 9.6 מענקי לידה בגין לידת מת על כל 1,000 מענקי לידה. כאמור, נדגיש כי אין באפשרותנו לקבוע מהן הסיבות לעלייה זו.

לסיכום, נציין כי כפי שהעלינו במסמכים הקודמים, הערכת מספרן של לידות המת ותכנון המדיניות בנושא מחייבים בסיסי נתונים מלאים ואמינים, אולם נראה כי פערי המידע עליהם הצבענו במסמכים הקודמים טרם קיבלו מענה.